

РОЗВИТОК САМОСТІЙНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗА ТЕХНОЛОГІЄЮ М.МОНТЕССОРІ

(Демчина Г.Я., студентка ДДПУ ім. Івана Франка, м. Дрогобич, Україна, Дудник
Н.З., к. пед. н., Дрогобицький державний педагогічний університет ім. Івана
Франка)

Актуальним завданням в українській педагогіці є забезпечення особистісно орієнтованої моделі дошкільної освіти. У Коментарі до Базового компонента дошкільної освіти зазначено, що розвиток дитини проявляється у здатності до самовизначення у життєвому просторі відповідно до вікових можливостей, ціннісного ставлення до природи, рукотворного світу, людей і самої себе.

Проблему формування активної, самостійної, творчої особистості необхідно вирішувати вже в роботі з дошкільниками тому, що дослідження психологів доводять, що в цей період відкриваються сприятливі умови для формування основ самостійності, відповідальної поведінки та творчості (О.Запорожець, Д.Ельконін, А.Ковальов, М.Монтессорі, О.Леонтьєв, Л.Крутії, С.Рубінштейн, О.Кононко, Л.Фесюкова, Т.Поніманська, Т.Штраус, Ю.Гіппенрейтер, Т.Бріалко та ін.).

Прагнення до самостійності виникає і розвивається від рівня оволодіння дитиною навичками та вмінням у самообслуговуванні, тобто навчання умінь є вирішальним при формуванні самостійності. Також важливу роль відіграє створення сприятливої, заохочувальної атмосфери при виникненні бажання дитини до самодіяльності.

Великого значення самостійній діяльності дитини у вихованні надавала відомий педагог М.Монтессорі, яка девізом своєї теорії визначила твердження дитини: «допоможи мені зробити це самому» [1, с. 7]. Вона зазначала, що «дитина у три роки – це вже людина» [1, с. 15] і провідне завдання дорослих у створенні спеціального розвивального середовища, через вивчення якого дитина пізнає світ і таким чином його для себе відкриває. «Освіта – це не те, що робить педагог, а природний процес, що розвивається спонтанно в людській істоті. Вона набувається не завдяки слуханню слова, а через особистий досвід, який дитина розвиває в середовищі, що її оточує» [1, с. 78].

М.Монтессорі стверджувала, що в дітях природою закладено все, що їм потрібно для розвитку. Основне завдання дорослого – не заважати, а створювати сприятливі дидактичні передумови для її саморозвитку. Діти здатні освоювати навколишній світ через самостійну діяльність, діти вміють і люблять вчитися, бо це їх природна потреба розвитку. Тому дорослий стає організатором не процесу навчання, а створює передумови заохочення, сприяння дидактичної, сенсорної, соціальної самодіяльності дитини.

Вдумливий педагог обов'язково має врахувати всі чинники і обставини виховного процесу, вікові, індивідуальні особливості, інтереси і потреби дітей [2, с. 295]. А самостійність у життєдіяльності дошкільника відіграє важливу роль у формуванні особистості, тому її правомірно розглядати як надання сприятливих

можливостей у соціальному, пізнавальному, творчому процесі становлення та розвитку. Тому, сприяючи самодіяльності дитини педагог розширює можливості пізнання, спілкування, готує успішне входження дитини в ситуацію подальшого шкільного навчання, відкриває можливості для пізнання світу, комунікації.

Погоджуємося з думкою М.Монтессорі про те, освіта повинна створювати сприятливі умови для самонавчання особистості дитини, виходячи з внутрішнього потенціалу її розвитку, а вихователь покликаний допомогти дитині розвинути всі її приховані потенційні можливості, досягти «яснішого розуму, сильнішого характеру» [2, с. 110].

Література

1. Монтессори М. Помоги мне это сделать самому / М. Монтессори; Сост., вступ, стаття М.В. Богуславский. – Москва: Издат. Дом «Карапуз», 2000. – 273 с.
2. Поніманська Т.І. Дошкільна педагогіка : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / Т.І. Поніманська. – Київ : «Академвидав», 2006. – 456 с.